

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**  
 Egész évre 6 frt.  
 Félévre 3 „  
 Negyedévre 1 frt 50 kr.  
 Börmmentlen levelek csak ismert kezektől fogadottnak el.  
 Kéziratok nem adatnak vissza.  
 Egyes szám ára 20 kr.  
 A nyilttérben minden garmond sor díjja 20 kr.

# ZEMPLEN.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

**HIRDETÉSI DÍJ:**  
 hivatalos hirdetéseknek:  
 Minden egyes szó után 1 kr.  
 Azoñfelül bélyeg 30 kr.  
 Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért tór್ಮérték szerint, minden centiméter után 3 kr. számítottat.  
 Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyujtatik.  
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

140. szám.  
 eln.

Zemplénmegye alispánjától.

## Elnöki körlevél.

A tekintetes megyei bizottság tagjait **folyó évi szeptemberhó 12-én d. e. 10 órakor** kezdetét veendő rendes őszi közgyűlésre van szerencsém tisztelettel meghívni.

Ezen rendes közgyűlésnek kiválóbb tárgyai lesznek:

1. A Koczourek Ferencz leköszönése folytán megüresedett központi állatorvosi állomás választás utján való betöltése.
2. A megyei háztartás jövő évi költség előirányzatának megállapítása.
3. Az árvapénztár rendezési munkálatának vezetésével megbízott küldöttség jelentése

és egyéb a közgyűlés hatáskörébe utalt közérdekű ügyek tárgyalása.

Egyidejűleg felkérem az állandó választmány t. tagjait, hogy a közgyűlésen tárgyalandó ügyek előkészítése céljából a közgyűlést megelőzőleg **szeptemberhó 10. és 11-én** d. u. 3 órakor tartandó választmányi ülésekre megjeleni sziveskedjenek.

S.-a.-Ujhely, 1882. augusztushó 30.

**Matolai Etele s. k.**  
 alispán.

## Gondolkodás a jövőről.

II.

A takarékoság magában foglalja ugyan a jövőről való gondolkozás fogalmát, de valamint a tevékenységnek életföltétele a folytonosság, a jövő biztosításának is, ha azt akarjuk, hogy a szó valódi és nemes értel-

# TÁRCSA.

## Magyarország gyógyvizeiről, azok értékéről s értékesítéséről.

Dr. Chyzer Kornél, megyei főorvosunk a magyar orvosok és természetvizsgálók debreczeni bezáró közgyűlésén tartott közérdekű előadásának k.vonata.\*)

Nehéz és háládatlan munkát teljesítek, midőn hazánk ásványvizeinek értékéről és értékesítéséről szóllok.

Feladatom nehéz és pedig azért, mert majd nem a lehetetlenséggel határos, hogy egy magán ember egy félév lefolyása alatt személyesen járja be az országot s alapos és megbízható adatokat szerezhessen oly országban, hol az ásványvíz tulajdonosok a hozzájuk intézett kérdésekre legnagyobb részt nem is felelnek.

S hálátlan azért, mert azon szomorú meggyőződéssel irtam le ezen sorokat, hogy szavaimnak csak annyi hatása lesz, mint az előttem e tárgyról szólott lelkes és ügybuzgó szakférfiak szózatainak, t. i. semmi.

Meglehet Uraim, hogy én pessimista vagyok e téren, de a tapasztalat tett azzá. S én úgy vagyok meggyőződve, hogy tisztelet a csekély kivételeknek, ásványvizeink tulajdonosainak más generációja kell ahhoz, mely az ez irányú szózatokat meghallgassa, megértse és saját érdekében foganatosítsa!

Tudós főorvosunk e nagy hatást keltő értekezése annyira tanulságost foglal magában, hogy jó szolgálatot vélünk tenni megyékn t. közönségének, amidőn azt szerző engedelmével nyilvánosságra hozzuk.

mében történjék az, elengedhetlen föltétele, hogy ne csupán saját személyünkre szorítkozzék, hanem kiterjedjen azokra is, a kik, az általunk megkezdett munkát a jövőben folytatni hivatva, sőt a létért való küzdelem változhatlan törvényeinél fogva, kötelezve is vannak.

Igaz, hogy daczára ama nemzeti jellemvonásunknak, hogy az életnek csak könnyű oldalát szeretjük tekinteni, daczára az élvezetek iránt való tagadhatlanul erős hajlamunknak, elég gyakran, nem csupán hangoztatva, de gyakorlatilag alkalmazva is látjuk az, öreg napjainkról való gondolkodás dicseretes elvét; de a tisztelt olvasó engedelmével, ez csak félmunka, mert a legtöbb esetben csak arra szorítkozik, hogy az örökölt és esetleg szerzett vagyont el ne vesszegessük, de ritkán emelkedik odáig, hogy a jövő nemzedékre való tekintettel, bármelyik módon szerzett vagyonunkat folytonosan szaporítsuk.

Egyszerű szavakkal elmondva pedig, ez annyit jelent, hogy a ki a példaszó szerint „addig nyujtözkodik, a meddig a takarója ér”, hanem egész addig ki is nyujtözkodik, vagy is vagyonát nem apasztja ugyan, de nem is gyarapítja, nemcsak hogy nem gondoskodik a jövőről, a mely csupán korlátolt mértékben és értelemben az övé már, hanem ellenkezöleg megveti a romlás alapját, vagy legalább jelentékenyen megnehezíti a létért való küzdelmet azok számára, a kiknek jövőjéről gondoskodni természetes kötelezettsége volt. A folytonosság itt is föltétlenül szükséges s ha csak egyetlen szem hiányzik is annak láncolatából, kétségtelen, hogy az, a kinek az így támadt hézag kitöltése feladatául jutott, csak erős és kimerítő küz-

Ezeket előrebocsátva feladatomat ezen néhány szóval oldhatnám meg:

Hazánk ásványvizeinek értéke rendkívül nagy, de értékesítése ehhez aránylag rendkívül csekély.

Tagadhatlan és félre nem ismerhető tény ugyan, hogy az utóbbi évtizedekben mégis többen jutottak azon meggyőződésre, hogy az ásványvíz forrásokba és fürdőbe fektetett tőkék kellő értelemmel kezelve, csak úgy jövedelmeznek, mint más jó vállalatok s ennek folytán sok ásványvízünk és gyógyfürdönk már is jelentékeny jövedelmi forrásává vált, nemcsak az illető értelmes és vállalkozó szellemű tulajdonos, de közvetve a hazának is. Csakhogy ezek száma aránylag még igen csekély s a haladás e téren, szemben az óriásiilag haladó külfölddel, elenyésző.

No de lássuk fenti tételeim illusztrációját. Ásványvizeink értékét kétféle szempontból lehetne bemutatni; orvosiból és nemzetgazdászatiából.

Orvosiból megtehető ez nagy részben, — nemzetgazdászatiából azonban alig.

Különben e tárgyról bővebben szölni felesleges is, több oknál fogva.

Mindenekelőtt azért, mert oly általánosan elismert dolgoknak mint az, hogy ásványvizekben Magyarország egyike Európa leggazdagabb országainak, bizonyítása majdnem nevetséges volna.

Másodsor; mert az ásványvizek értékének megítélése a nem orvos közönség által nem lehetséges.

Harmadszor — s erre jól figyeljenek tisztelt hallgatóim — mert nem mindig az ásványvíz belső értéke az, mely egy fürdőnek becset ad, nagy látogatottságokat okoz — és nagy jövedelmet hoz; hanem a fürdőnek a mai kor igényei szerint való berendezése, a gyógyulni és nem

delmek, keserű nélkülözések árán felelhet meg e feladatának.

Nem valami nagy számítási bölcsesség kell annak belátásához, hogy az egész vagyoni jövedelmének élvezetéhez gyermekkoruk óta szoktatott utódok igényeit, sőt szükségleteit is, csak annyid részben elégíti ki a kapott örökség, a hány részre oszlik az, s az apa, a ki ily viszonyok közt hagyja családját, akár az ujjain kiszámithatja, hány nemzedék alatt fog az elpusztulni teljesen, vagy legalább nagyon mélyre sülyedni a társadalmi állásnak általa még elfoglalva tarthatott lépcső fokozatán.

De hát mindez még kizárólag a vagyoni osztályra vonatkozik, és természetesen felmerül ez ellenében a kérdés, hogy mit tegyen hát a társadalomnak az az osztálya, a mely positiv vagyoni hiányában, csupán szellemi vagy physical munkájának jövedelmére támaszkodhatik?

A feladat itt nehezebb ugyan, de nem lehetetlenség, és mert nem az, teljesítése ez osztályra nézve is csak oly kötelező mint a fentebbre, sőt még fokozatosabb mértékben mint amott, mulasztás esetén is marad, ha csak korlátolt mértékben is, alap, a melyen lábait megvetve az örökösök, még is csak könnyebben boldogulhatnak, itt minden anyagi segélyeszköz nélkül kell megkezdenniök az élet nehéz harcát.

Mindkét esetben pedig a siker titka, egyszerűen és kizárólag a szükségletek megszorításában s az így megtakarított, kisebb nagyobb összeg czélszerű elhelyezésében és gyümölcsöztetésében fekszik. Minthogy pedig emberek, tehát többé kevésbé, gyöngék is vagyunk különösen saját magunk irányában, e gyümölcsöztetést oly alakban kell

mulatni oda sereglő vendégek igényeinek megfelelő szabályok szerinti kielégítése.

Hiszen ha ezen körülmények nem volnának a főtényezők egy gyógyhely, életében, hogyan volna magarázható az, hogy százazrekre menő befektetések is kifizetik magokat oly vadonokban, hol néha ásványvíz is alig van?

Milyen hírnévre tett szert s mennyit jövedelmez egy Görbersdorf egy Roznau évenkénti másfélezer vendégével s hány magyar ember viszi oda pénztét? Pedig az egyiknek savójánál a másiknak a betegek észszerű dietetikus kezelésénél egyéb gyógyhatánya nincsen. Ilyet s ennél jobbat akarhánjat lehetne nálunk berendezni, ha több volna bennünk az életrealóság, rend és pénzszeretet.

Másrészt megvagyok róla győződve, hogy ma tegyük Carlsbad és Marienbadot magyarrá s vigyük bele a magyar fürdők szokásait, — néhány év alatt félre fog a vendégek száma apadni, mert a nyugateuropai ember nem fog megbarátkozni a mi szabályt és rendet nem ismerő természetünkkel.

Nem a forrásokban rejlik tehát a kizárólagos kincs, hanem az azokat környező s kiaknázni tudó nép és tulajdonosok élelmességében.

Feladatomnak egyes tételei egymástól elválaszthatlanok lévén, a fentiekben részben már forrásaink értékesítését, illetöleg nem értékesítését is érintettem.

De erről még többet mondhatok.

Mindenekelőtt jellemző fürdőtulajdonosainkra nézve:

1. Ázsiái indolentia, mely már példabezéddé vált. Így például, hogy egyebeket ne említsék, a mint a megbízást jelen előadásom megtartására megkaptam, nyomtatott körlevélben megkerestem ásványvizeink és fürdőink igazga-





## Aranyérem.



## Fényképészeti jelentés.

Alólírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy folyó hó 30-án ismét S.-a.-Ujhelybe jövök és

**14 napig fogok itt működni.**

Ennélfogva tisztelettel felhívom a nagyérdemű közönséget, hogy mindazok, kik

**igazi művészeti kivitelű fényképeket**

Műtermemben készülnek **művészeti kivitelű fényképek**, vízitkártya nagyságtól életnagyságig, úgy szinezve is, nagyítások és másolatok mindenféle képek után; épületek, tájképek, óhajtanak, szerencsétlenség ezen idő alatt becses látogatásukkal.

ugyszinte a műértényes **Chromo**-fényképek (szinezett üveg-képek) és árnyképek, melyeket oly sikerrel itt még egy fényképész sem készített, a mit igazol az is, hogy **Ő Felsege a király által aranyéremmel tüntetett ki.**

Kérem tehát üzletemet fel nem cserélni a számos utazó fényképészekével, annál is inkább, hogy minden kép jóságáról, tiszta kidolgozás és élethű hasonlatosságáról kezeskedem és olyan kép, mely nem sikerült, ki nem adatik; minden igyekezetem pedig oda irányul, hogy az eddig szerzett jó hírnevem tovább is fentartsam.

**Kis gyermekek is a legsikerültebben vétetnek le.**

Nagyobb csoportképekről; egyletek és iskolák számára, lehető jutányos árt számítok.

Felvételek a legborultabb időben is a legnagyobb sikerrel reggeli 8-tól esti 6 óráig eszközölhetnek.

Felvételi helyiség: Kazinczy utca t. Schön Izidor ur házában.

S.-a.-Ujhely, 1882. augusztus 27.

Teljes tisztelettel:

**ZUREICH KÁROLY,**  
fényképész.

Legjobban osztályozásra alkalmas

Eredeti **Mayer** trieur

25,000 gép használatban

A gyári jelvény kívántassék

30 MEDAILLEN

**Grosmann J.**

váza körút 76. **BUDAPEST** váza körút 76.

Alólírott azon oknál fogva, mert raktáromat jövőre tetemesen megnagyobbítom a

### jelen nyári évadra szóló

nagyválasztékú **férfi-divatcikkeket**, nevezetesen: saját készítésű **fehér és színes férfi ingeket**, lábravalót **harisnyákat**, zsebkendőt, legújabb divatu **nyakkendőket**, nap- és esernyőket, **séta-botokat**, illatszereket, **por- és esőköpenyeket**, utazótakarókat és **plaideteket** stb.

### meglepően olcsó áron végeladom

Bátor vagyok tisztelettel kijelenteni, hogy ezen elárulás nem a szokásos név szerinti végeladás, — mely közönséges reklamnál nem egyéb, — ellenkezőleg alkalma nyílik a nagyérdemű közönségnek az áruk tényleges leszállításáról meggyőződni.

**Vidékre:** Ingkalmemintákkal bérmenté szolgálók és megrendelések pontosan eszközölhetnek.

**KARIKÁS LAJOS**

fehérnemű és férfi divatáru-üzlete

Budapest, V., Dorottya-utca 3. sz.

## Kereskedelmi tanintézet DEBRECZEN-ben.

Államsegélyvel tartatik fen. Áll 3 évfolyamból.

Egyenrangú és jogu tanintézet a budapesti kereskedelmi akadémiával.

**Végzett hallgatók az egy évi önkéntes katonai szolgálat kedvezményében részesülnek s azonnal nyernek alkalmazást.** Elhelyezésökről a tanintézet gondoskodik.

A legközelebbi tanév 1882. szeptember 1-én nyílik meg.

Értesítőkkel és részletes felvilágosítással készséggel szolgál

Debreczen, 1882. július hó

**az igazgatóság.**

5—6

## Tölgymakk eladási hirdetmény.

Wallis-Somogyi Ilona grófnő ömeltósága tulajdonát képező és S.-a.-Ujhely városa határában az ugynevezett „L o n g” erdőben levő idei tölgymakk-termés folyó évi szeptember 8-ik napján dél előtt 10 órakor S.-a.-Ujhelyben alólírt lakásán árverésen eladatni fog.

Miről venni szándékozik azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek alólírtnál megtekinthetők.

**Bydeskuthy Sándor,**

uradalmi igazgató.

2—2

321. K. B.  
553.

**Zemplénmegye alispánjától.**

### Hirdetmény.

A bodrogközi ármentesítő és vízszabályozó társulat belvíz csatornájához Sáros-patak község határában szükségelt földterület kisajátítását a nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési ministerium f. évi júliushó 5-én 21618. sz. alatt kelt kegyes intézvényével elrendelvé, annak foganatosításával az 1881. évi XLI. t. cz. 33 § értelmében s a megyei közigazgatási bizottság fenti sz. alatt kelt határozatához képest Évva András bizottsági tag elnöklete alatt id. Farkas Lajos, Hlavathy János és Füzy Kálmán bizottsági tagokból alakított küldöttséget bízom meg; az eljárás határidejül pedig f. évi szeptember hó 18-ik és következő napjait a helyszínére tűzöm ki.

Mely helyen és időben való megjelenésre az összes érdekelt felek azon kijelentéssel hivatnak meg, hogy az eljáró küldöttség a kisajátítási terv megállapítása felett az érdekelt megjelenése nélkül is érdemileg fog határozni.

S.-a.-Ujhely 1882. augusztus 29.

**Matolai Etele,**

alispán  
mint a közig. bizottság h. elnöke.

1—3

T. K. 4222. Ikt. sz.  
1882.

## Hirdetmény.

A S.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint az első magyar gácsországi vasut vonala számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnapok tüzetnek ki, úgymint:

- |   |                     |
|---|---------------------|
| 1. Mihalyi községre nézve 1882. októb. 16-án d. e. 9. óraj a l.-mihalyi |                     |
| 2. Velejte „ „ „ „ „ „  | lindóháznál         |
| 3. Isztánc „ „ „ „ „ „  | II {upori meg-      |
| 4. Upor „ „ „ „ „ „   | II {állóhelynél     |
| 5. Terebes „ „ „ „ „ „  | d. u. 3 a terebesi- |

Az érdekelt felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszék, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálomak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennebbi határokon az első magyar gácsországi vasut vonala számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak: ezeket 1882. évi október hó 30 napjáig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésük, mint-hogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy fölülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintethetők.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1882. évi augusztus hó 25-én tartott üléséből.

**Sziráky Barna,**  
kir. tszéki jegyző.

**Hunyor Sándor,**  
h. kir. tszéki elnök.

1—3